

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2010-2011

12 OCTOBRE 2010

Proposition de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne la comparution des communes en justice

(Déposée par M. Guido De Padt)

DÉVELOPPEMENTS

La présente proposition de loi reprend le texte d'une proposition qui a déjà été déposée à la Chambre des représentants le 12 décembre 2007 (doc. Chambre, n° 52-543/1).

Le Code judiciaire dispose que lors de l'introduction de la cause et ultérieurement, les parties sont tenues de comparaître en personne ou par avocat (1). Les personnes morales peuvent agir en justice à l'intervention de leurs organes compétents, dont l'identité doit être suffisamment relatée dans la citation. La personne morale doit indiquer, en tout état de cause, l'identité des personnes physiques qui sont ses organes (2).

Au niveau communal, le collège des bourgmestre et échevins est chargé des actions judiciaires de la commune, soit en demandant, soit en défendant (3). Un avocat peut être désigné pour représenter la commune.

Hormis le cas où le collège des bourgmestre et échevins a désigné un avocat et que celui-ci représente la commune dans le cadre de la procédure, la commune ne peut comparaître en justice que par l'organe qui y est autorisé, à savoir le collège.

(1) Article 728, § 1er, du Code judiciaire.

(2) Article 703 Code judiciaire.

(3) Article 123, 8°, de la nouvelle loi communale.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2010-2011

12 OKTOBER 2010

Wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de verschijning in rechte van gemeenten

(Ingediend door de heer Guido De Padt)

TOELICHTING

Dit wetsvoorstel neemt de tekst over van een voorstel dat reeds op 12 december 2007 in de Kamer van volksvertegenwoordigers werd ingediend (stuk Kamer, nr. 52-543/1).

Het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de partijen op het ogenblik van de rechtsingang en later in persoon of bij advocaat dienen te verschijnen (1). Rechtspersonen kunnen in rechte verschijnen door tussenkomst van hun bevoegde organen: de identiteit van die organen moet voldoende blijken uit de dagvaarding: de rechtspersoon moet in elke stand van het geding de identiteit meedelen van de natuurlijke personen die organen zijn (2).

In een gemeente komt de bevoegdheid voor het voeren van rechtsgedingen waarbij de gemeente hetzij als eiser, hetzij als verweerder betrokken is, toe aan het college van burgemeester en schepenen (3). Er kan een advocaat worden aangesteld om de gemeente te vertegenwoordigen.

Behoudens wanneer het college van burgemeester en schepenen een advocaat heeft aangesteld en deze de gemeente vertegenwoordigt bij de procesvoering, kan de gemeente enkel in rechte verschijnen door het daartoe bevoegde orgaan, dit is het college.

(1) Artikel 728, § 1, Gerechtelijk Wetboek.

(2) Artikel 703 Gerechtelijk Wetboek.

(3) Artikel 123, 8°, N. Gem. W.

Eu égard au caractère collégial du collège des bourgmestre et échevins, sauf si elle se fait représenter par un avocat, la commune ne peut comparaître valablement en justice que par le collège échevinal, de sorte que le bourgmestre et les échevins devraient se rendre au tribunal pour y représenter la commune en tant que partie litigante (1). À l'inverse des CPAS (2), par exemple, une commune ne peut être représentée par le bourgmestre ou par un fonctionnaire, par exemple (le secrétaire, le receveur, ...).

Il s'ensuit dès lors que la commune doit toujours se faire représenter par un avocat. Il ne s'agit bien sûr pas de la solution la moins onéreuse, en particulier pour les affaires qui ne requièrent pas un réel débat de fond ou qui peuvent se régler sans autres formalités.

Devant le Conseil d'État, en revanche, l'administration publique peut se faire représenter par un fonctionnaire à l'audience. En l'occurrence, la commune peut donc d'ores et déjà comparaître à l'audience par un fonctionnaire désigné à cet effet par le collège ou par un membre du collège qu'il a chargé de l'affaire (3). Si le Conseil d'État a accepté qu'il en soit ainsi, cela tient à la nature de la procédure et des litiges.

À l'heure actuelle, les possibilités de comparution en justice d'une commune sont donc limitées. Nous proposons de permettre (également) aux communes de comparaître en justice en se faisant représenter par un membre du collège ou un fonctionnaire communal, mandaté à cet effet par le collège des bourgmestre et échevins.

*
* *

(1) J. Baert et G. Debersaques, *Raad van State — Afdeling Administratie — Ontvankelijkheid*, Brugge, Die Keure, 1996, n° 178.

(2) L'article 728, § 3, du Code judiciaire dispose que, dans certains conflits, le centre public d'action sociale peut comparaître par un membre effectif ou un membre du personnel délégué par lui.

(3) J. Baert et G. Debersaques, *Raad van State — Afdeling Administratie — Ontvankelijkheid*, Brugge, Die Keure, 1996, n° 178.

Aangezien het college van burgemeester en schepenen als orgaan een collegiaal karakter heeft, kan de gemeente, daargelaten de mogelijke verschijning bij advocaat, enkel geldig in rechte verschijnen bij monde van het schepencollege, zodat de burgemeester en de schepenen naar de rechtbank zouden moeten om er de gemeente als procespartij te vertegenwoordigen (1). In tegenstelling tot bijvoorbeeld de OCMW's (2), kan een gemeente niet vertegenwoordigd worden door bijvoorbeeld de burgemeester of een ambtenaar (secretaris, ontvanger, ...).

Een en ander heeft tot gevolg dat de gemeente zich steeds door een advocaat moet laten vertegenwoordigen. Dat is natuurlijk niet de goedkoopste oplossing, vooral in zaken die niet echt een inhoudelijke discussie vergen of die zonder veel verdere plichtplegingen kunnen worden geregeld.

Bij de Raad van State kan het openbaar bestuur zich op de zitting wél laten vertegenwoordigen door een ambtenaar. Hier is het dus wel al mogelijk dat de gemeente ter zitting verschijnt door een daartoe door het college aangewezen ambtenaar of een lid van het college dat het met de zaak heeft belast (3). Deze aanvaarding door de Raad van State heeft alles te maken met de aard van de procedure en de betwistingen.

De mogelijkheden voor een gemeente om in rechte te verschijnen, zijn dus thans beperkt. Dit wetsvoorstel wil de mogelijkheid creëren voor de gemeenten om (ook) in rechte te verschijnen via een lid van het college of een ambtenaar van de gemeente, die daartoe opdracht van het college van burgemeester en schepenen hebben ontvangen.

Guido DE PADT.

*
* *

(1) J. Baert en G. Debersaques, *Raad van State — Afdeling Administratie — Ontvankelijkheid*, Brugge, Die Keure, 1996, nr. 178.

(2) Artikel 728, § 3, *Gerechtelijk Wetboek* stipuleert dat het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn in bepaalde conflicten kan verschijnen bij monde van een effectief lid of een afgevaardigd personeelslid.

(3) J. Baert en G. Debersaques, *Raad van State — Afdeling Administratie — Ontvankelijkheid*, Brugge, Die Keure, 1996, nr. 178.

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 728, § 1er, du Code judiciaire est complété par l'alinéa suivant :

« Dans les actions judiciaires de la commune, soit en demandant, soit en défendant, la commune peut être représentée par un membre délégué par le collège des bourgmestre et échevins ou par un fonctionnaire communal délégué par le collège, qui doivent être porteurs d'une procuration écrite. »

27 septembre 2010.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 728, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld met een nieuw lid, luidende :

« In de rechtsgedingen waarbij de gemeente hetzij als eiser, hetzij als verweerder betrokken is, kan de gemeente vertegenwoordigd worden door een door het college van burgemeester en schepenen afgevaardigd lid of een door het college afgevaardigd gemeentelijk ambtenaar, die houder moet zijn van een schriftelijke volmacht. »

27 septembre 2010.

Guido DE PADT.